

Asia

Komission lisätalousarvioesitys nro 8 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2020, maksumäärärahojen lisäys

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 28.8.2020 ehdotuksen 8. lisätalousarvioesityksestä vuoden 2020 yleiseen talousarvioon (COM (2020) 900 final). Lisätalousarvioesitys nro 8 koskee maksumäärärahojen lisäystä liittyen hätätilanteiden tukivälineeseen COVID-19 rokote-strategian rahoittamiseksi sekä koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoitteen (CRII+) hyväksymiseen koheesiopolitiikan alalla.

Komission ehdotuksia käsitellään EU:ssa erittäin kiireellisinä. Ehdotuksia käsitellään neuvoston budjettikomiteassa viikolla 36, minkä jälkeen ne siirtyvät Coreperin käsiteltäviksi. Saadun aikataulutiedon mukaan Coreper käynnistäisi 9.9.2020 pikaisen kirjallisen menettelyn neuvoston kannan vahvistamiseksi.

Komission ehdotukset edellyttävät myös käsittelyä Euroopan parlamentissa. Saadun aikataulutiedon mukaan Euroopan parlamentti ottaisi ehdotuksiin kantaa jo syyskuun täysistunnossaan.

Suomen kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että lisäykset maksumäärärahoihin vastaavat kaikilta osin todellisia tarpeita. Komission maksumäärärahaehdotukset lisätalousarviossa nro 8/2020 vaikuttavat enimmäismääriltä suhteessa ennakoituihin tarpeisiin, minkä vuoksi olisi tarpeen vielä arvioida mahdollisuuksia alentaa maksumäärärahoja komission ehdottamasta, koskien erityisesti CRII+ -aloitteeseen liittyviä maksumäärärahojen lisäyksiä. Valtioneuvosto voi kuitenkin tarvittaessa kokonaisarvion perusteella hyväksyä lisätalousarvioesityksen nro 8/2020.

Edelleen valtioneuvosto kuitenkin kiinnittää huomiota komission aiempaan toteamukseen Investointialoite CRII +:n ehdotuksen yhteydessä, että maksujen lisäykset vuodelle 2020 olisivat maksujen aikaistamista ja kyseiset lisäykset huomioitaisiin vastaavasti vähennyksinä jatkossa. Valtioneuvosto pitää keskeisenä, että edellä mainittu toimintatapa koskee myös tässä lisätalousarvioesityksessä nro 8/2020 esitettyjä lisäyksiä CRII + -investointialoitteen maksuihin.

Mikäli ehdotusten sisältö muuttuisi neuvoston käsittelyssä, poikkeuksellisten käsittelyolosuhteiden ja kiireellisyyden johdosta valtioneuvosto arvioisi ja voisi hyväksyä muutoksia ottaen huomioon Suomen kokonaisuus.

Pääasiallinen sisältö

Tämä perusmuistio perustuu englanninkieliseen asiakirja-aineistoon komission ehdotuksista.

Hätätilanteiden tukiväline

Komissio ehdottaa lisätalousarvioesityksessä nro 8/2020, että hätätilanteiden tukivälineeseen kohdennettaisiin 1,09 miljardia euroa lisää maksuina COVID-19 rokotestrategian rahoittamiseksi.

Komission mukaan hätätilanteiden tukivälineeseen osoitettiin alkuvuonna 2020 2,7 miljardia euroa sitoumuksina, mutta vain 1,38 miljardia euroa maksuina, koska ennakoitiin, että loput maksut ajoittuisivat myöhemmille vuosille. COVID 19 -epidemian edetessä hätätilanteiden tukivälineen varoja on kuitenkin käytetty jo tämä vuonna huomattavissa määrin. Lisäksi, epidemian edetessä ymmärrys siitä, että tarvitaan tehokas ja turvallinen rokote, on vahvistunut ja rokotetutkimuksesta on tullut prioriteetti. Komission mukaan hätätilanteiden tukiväline on merkittävässä roolissa rokotetutkimuksen rahoittamisessa, jäsenvaltioiden rahoituksen ohella. Komissio on tehnyt ennakko-ostosopimuksia ja neuvottelee sopimuksista rokotevalmistajien kanssa, ja näihin sopimuksiin liittyy ennakkomaksuja. Komission mukaan nyt ollaan tilanteessa, jossa hätätilanteen tukivälineeseen vuodelle 2020 varatut maksut eivät ole riittävät. Maksujen lisäyksellä rokotetutkimusta varten on komission mukaan kiire. Lisätalousarvioesityksessä ehdotetut lisäykset tulisi hyväksyä mahdollisimman pian. Vastaavat maksujen vähennykset huomioidaan komission mukaan myöhemmin vuosina.

Komissio ehdottaa vielä, että siirrettäisiin 53,75 miljoonaa euroa sitoumuksina ja maksuina budjettilinjalta toiselle liittyen hätätilanteiden tukivälineeseen.

Koronakriisin investointialoite CRII +

Komissio ehdottaa lisätalousarvioesityksessä nro 8/2020 lisäksi, että koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoitteen (CRII+) hyväksymiseen liittyen lisättäisiin 5,1 miljardia euroa maksuina vuonna 2020.

CRII + -sääöksellä joustavoitettiin koheesiorahastojen sääntöjä COVID-19 -tilanteen vaikutuksiin vastaamiseksi. Näitä mahdollisuuksia jäsenvaltiot ovat nyt hyödyntäneet hankkiakseen hätärahoitusta. Jäsenvaltiot voivat hakea EU:n 100 prosentin rahoitusta EAKR:n, ESR:n ja koheesiorahaston ohjelmiin 1.7.2020–31.6.2021 välillä. Lisäksi CRII + -sääöksellä helpotettiin määrärahasiirtojen ehtoja. Komission mukaan elokuussa on voitu havaita, että noin puolessa koheesio politiikan ohjelmista on otettu käyttöön EU:n 100 prosentin yhteisrahoitusaste.

Komissio kertoo tehneensä ennusteiden perusteella laskelman, jonka perusteella 5,1 miljardin euron lisäys maksuihin on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ennakoitut maksatushakemukset vuodelle 2020.

Komissio ehdottaa lisätalousarvioesityksessä nro 8/2020 muutoksia seuraaviin budjettilinjoin (summat euroina):

Käyttökohde	Budjetti- linja	Nimi	Sitoumukset	Maksut
<i>COVID-19 rokotestrategia & Hätä- tilanteiden tukiväline</i>	18 01 04 05	Unionin sisällä annettavan häätätilanteen tuen tukimenot	-53 750 000	-53 750 000
<i>COVID-19 rokotestrategia & Hätä- tilanteiden tukiväline</i>	18 07 01	Unionin sisällä annettava häätätilanteen tuki	53 750 000	1 143 750 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	04 02 60	Euroopan sosiaalirahasto – Vähemmän kehittyneet alueet	-	771 562 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	04 02 61	Euroopan sosiaalirahasto – Siirtymäalueet	-	192 891 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	04 02 62	Euroopan sosiaalirahasto – Kehittyneemmät alueet	-	397 128 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	04 02 64	Nuorisotyöllisyysaloite	-	68 419 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	04 06 01	Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen ja köyhyyden pahimpien muotojen lievittäminen EU:ssa	-	70 000 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	13 03 60	EAKR – Vähemmän kehittyneet alueet	-	1 882 287 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	13 03 61	EAKR – Siirtymäalueet	-	311 128 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	13 03 62	EAKR – Kehittyneemmät alueet	-	424 520 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	13 03 63	EAKR — Kaukaisimmat ja harvaan asutut alueet	-	20 386 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	13 03 64 01	EAKR – Euroopan alueiden välinen yhteistyö	-	122 353 000
<i>Koronakriisin investointialoite CRII+</i>	13 04 60	Koheesiorahasto – Investoinnit kasvuun ja työpaikoihin - tavoite	-	839 326 000
YHTEENSÄ			0	+6,19 miljardia euroa

Yhteensä komissio ehdottaa lisättävän maksuja +6,19 miljardin euron edestä lisätalousarviossa nro 8/2020. Nämä lisäykset on tarkoitus rahoittaa rahoituskehyyksen maksukaton puitteissa. Lisätalousarvioesityksessä nro 8/2020 ehdotetun maksujen lisäyksen jälkeen vuoden 2020 EU:n talousarviossa olisi komission mukaan liikkumavaraa maksuissa jäljellä yhteensä noin 12,3 miljardia euroa.

Komissio toteaa vielä, että aiemmin annettu lisätalousarvio nro 6/2020 on Eurooppa-neuvoston 17.–21.7.2020 päätelmien myötä on vanhentunut, joten komissio ottaa huomioon lisätalousarvioesityksessä nro 8/2020 aiemmin hyväksytyyn lisätalousarvion nro 5/2020 sekä lisätalousarvioesityksen nro 7/2020.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EUT-sopimuksen 314 artikla. Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 A artikla; erityinen lainsäätämisyjärjestys, määräenemmistö neuvostossa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komission ehdotus edellyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyä. Asian valmistelusta Euroopan parlamentissa vastaa budjettivaliokunta. Komission ehdotusta käsitellään parlamentissa kiireellisenä. Saatujen aikataulutietojen mukaan parlamentti ottaisi ehdotukseen kantaa syyskuun täysistunnossaan.

Kansallinen valmistelu

Tämä perusmuistio on käsitelty EU 34 (budjetti- ja hallintoasiat) -jaoston kirjallisessa menettelyssä 31.8.–1.9.2020.

Eduskuntakäsittely

Komission 28.8.2020 antama esitys saatetaan kiireellisinä eduskunnan käsiteltäväksi perustuslain 97 §:n mukaisella selvityksellä (E-kirje). Kyse on poikkeusmenettelystä, jossa perustuslain 96 §:n mukaisesta asiasta (U-asia) toimitetaan asian kiireellisyyden vuoksi perustuslain 97 §:n mukainen E-kirje. Asian käsittelyaikataulu unionissa on erittäin kiireellinen, eikä kansallinen käsittely perustuslain 96 §:n mukaisessa menettelyssä olisi käytännössä mahdollista ennen kuin komission esitykset etenevät tosiasiallisesti päätettäviksi neuvostossa. Eduskunnalle toimitetaan lisäksi mahdollisimman pian perustuslain 96 §:n mukainen U-kirjelmä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Lisätalousarvioesityksellä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lisätalousarvioesityksessä otettaisiin käyttöön yhteensä 6,19 miljardia euroa lisää maksuina. Ehdotus kasvattaisi Suomen maksuja EU:lle vuonna 2020 yhteensä noin 90 miljoonalla eurolla.

Lisätalousarvioesityksessä ehdotetusta 6,19 miljardista eurosta koronakriisin investointialoitteen (CRII+) osuus olisi 5,1 miljardia euroa, josta Suomen osuus olisi noin 74 miljoonaa euroa. Kyseessä on rakenne- ja investointirahastoista annettavien maksujen aikaistaminen, jonka mukaisesti maksut tulisivat jatkuvuosina 2022 ja 2023 pienenemään rahoituksen kokonaismäärän pysyessä ennallaan ajanjaksolla 2020–2023.

Suomen EU-maksujen kasvu voidaan hoitaa käytettävissä olevien kansallisen talousarvion määrärahojen puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komission lisätalousarvioesitys nro 8/2020 liittyy COVID-19 -epidemian vaikutuksiin.

Komissio antoi 2.4.2020 varainhoitovuotta 2020 koskevan lisätalousarvioesityksen nro 2 (COM(2020) 170 final) liittyen COVID-19 -epidemiasta aiheutuviin toimiin. Siinä hätätilanteiden tukivälineeseen kohdennettiin COVID-19 -epidemiasta johtuvan kansanterveyskriisin hoitamiseksi jäsenvaltioissa 2,7 miljardia euroa sitoumuksina ja 1,38 miljardia euroa maksuina. Lisätalousarvioesityksestä toimitettiin eduskunnalle E-kirje (E 29/2020 vp) ja U-kirjelmä (U 7/2020 vp). Lisätalousarvioesityksen nro 2/2020 lisäksi komissio antoi 2.4.2020 ehdotuksen neuvoston asetukseksi, jolla otettaisiin

käyttöön asetuksen (EU) No 2016/369 mukainen hätätilanteiden tukiväline ja muutettaisiin viimeksi mainitun asetuksen säännöksiä COVID-19 -epidemiaan liittyen (COM(2020) 175 final). Kyseisestä komission säädösehdotuksesta toimitettiin eduskunnalle E-kirje (E 30/2020 vp) ja U-kirjelmä (U 8/2020 vp). Hätätilanteiden tukivälineen käyttöönottoa koskeva asetus (EU) No 2020/521 hyväksyttiin 14.4.2020. Lisätalousarvioesitys nro 2/2020 hyväksyttiin 17.4.2020.

Komissio ehdotti 2.4.2020 mukautuksia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yleisasetukseen (EU) No 1303/2013 ja Euroopan aluekehitysrahastoasetukseen (EU) No 1301/2013 (*Koronakriisin investointialoite plus, CRII+*, COM(2020) 138 final). Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvion sitoumusmäärärahoihin, koska ERI-rahastoista toimenpideohjelmille ohjelmakaudeksi 2014–2020 myönnettävän rahoituksen enimmäismääriin ei ehdotettu muutoksia. Ehdotuksella ei ole vaikutusta maksumäärärahoihin kokonaistasolla. Ehdotuksessa ennakoitiin kuitenkin maksumäärärahojen tarpeen aikaistuvan jaksolla 2020–2024 ja purkautuvan jäsenvaltioiden maksettavaksi vuosina 2020–2021. Komission ehdotuksen mukaan maksumäärärahojen tarve vuonna 2020 olisi 8,5 miljardia euroa ja vuonna 2021 6,1 miljardia euroa. Tämä kuittaantuisi komission ehdotuksen mukaan vuosina 2023 ja 2024, jolloin maksumäärärahojen tarve vähenisi molempina vuosina 7,3 miljardia euroa. Komissio ei tehnyt säädösehdotuksen rinnalla ehdotusta tarkistaa EU:n talousarviota vuodelle 2020. CRII+-ehdotuksesta toimitettiin eduskunnalle E-kirje (E 32/2020 vp) ja U-kirjelmä (U 10/2020 vp). Asetus hyväksyttiin 23.4.2020.

Asiakirjat

COM (2020) 900 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Anna Hyvärinen puh. 029 5530405, etunimi.sukunimi@vm.fi
VM/BO Rauno Lämsä puh. 029 5530189, etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0277

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
